

Menos de 40 exemplares compoñen a subpoblación de Candorca Ibérica

A subpoblación atlántica de Candorca Ibérica mantense estable en números globais, mais o seu baixo número de efectivos e sen aumento, sitúaa en perigo crítico de supervivencia.

Un recente estudo publicado por membros do *Grupo de Traballo Orca Atlántica –GTOA*, encabezados pola especialista na especie Dra. Ruth Esteban, sobre a subpoblación atlántica de candorca ibérica (*Orcinus orca*), analizou a súa evolución demográfica entre os anos 2011 e 2023 mediante técnicas de fotoidentificación e modelos demográficos. Os resultados amosan que a poboación se mantén estable, con ao redor de 37 individuos, pero sen signos de recuperación, o que confirma a súa situación de perigo crítico de supervivencia.

Esta subpoblación, única na Península Ibérica, representa un dos grupos de cetáceos máis ameazados do Atlántico nordés.

Unha poboación pequena e illada

A **candorca ibérica** forma unha subpoblación de candorca illada das do resto do Atlántico, que se distribúe entre Francia e o norte de Marrocos, cun número moi reducido de individuos e unha forte dependencia do seu principal presa: o atún vermello (*Thunnus thynnus*). Esta especialización trófica condiciona en gran medida a súa distribución e comportamento. A pesar da recuperación recente do atún, esta melloría non se traduciu nun aumento da poboación de candorca, o que suxire que outros factores están a limitar a súa recuperación.

O estudo baséase no rexistro de 26 varamentos desde o ano 2000 e nas técnicas de fotoidentificación, sendo analizadas máis de 18.000 imaxes recompiladas ao longo dunha década, o que permitiu identificar individualmente á maioría dos individuos da poboación.

A pesar do incremento do esforzo de mostraxe, non se observou un aumento no número de individuos durante o período analizado, o que suxire unha situación de estancamento poboacional.

Factores demográficos e crecemento poboacional

Os resultados mostran que a supervivencia dos cachorros recentemente nacidos mellorou nos últimos anos. Con todo, a supervivencia dos adultos diminuíu, especialmente no caso das femias. Ademais, a taxa reprodutiva é baixa, unha femia pode ter un intervalo superior a 8 anos entre dous cachorros consecutivos, o que dificulta moito a recuperación da poboación. A isto súmase que a incorporación de novos individuos á poboación adulta é limitada, o que reduce a súa capacidade de crecemento.

A pesar de que a poboación se mantivo estable nos últimos anos, con ao redor de 37 individuos, o crecemento poboacional é practicamente nulo (ao redor dun 0,5% anual), o que indica que a subpoblación atópase en equilibrio demográfico, sen capacidade real de

recuperación a curto prazo. Aínda que a supervivencia dos nenos mellorou, en comparanza con períodos anteriores cando a mortalidade neonatal era moi elevada, esta mellora non foi suficiente para compensar a diminución na supervivencia dos adultos.

Todo isto indica que a subpoblación non está a se recuperar e supón un risco para a súa viabilidade a longo prazo.

Os nacementos concéntranse no verán e outono

Os datos indican que a maioría dos nacementos se concentran nos meses de verán e outono. Con todo, a información dispoñible é limitada, xa que os nacementos non se observan directamente no medio natural. Aínda así, os resultados suxiren un patrón estacional na reprodución da subpoblación, posiblemente relacionado coa dispoñibilidade de recursos e a presenza da súa presa principal.

Novas ameazas e retos para a conservación

Alén das súas limitacións demográficas, a subpoblación de candorca ibérica enfróntase a múltiples ameazas derivadas da actividade humana. Entre elas inclúense as interaccións con embarcacións, iniciadas desde 2020, así como as actividades pesqueiras, que poden provocar lesións, enredos ou alteracións no seu comportamento.

A isto súmanse outros factores como a contaminación por substancias tóxicas e os cambios nas prácticas pesqueiras, cuxos efectos sobre a poboación aínda non se coñecen completamente. Estas presións poden afectar tanto á súa supervivencia como á súa reprodución, agravando a situación dunha poboación xa de seu vulnerable.

Agradecementos

Alén de agradecer á decena de persoas e entidades que achegaron a información, os autores dedican o artigo á memoria de David Alarcón, falecido en 2022, xornalista ambiental e fotógrafo de vida silvestre, desempeñou un papel crucial no estudo e a conservación da subpoblación de candorca ibérica, participando en numerosos estudos de investigación e liderando iniciativas de divulgación pública. Entre os autores figura Mario Morcillo, falecido en 2012, persoa entregada á divulgación e defensa da poboación de candorca ibérica.

Catálogo de fotoidentificación: <https://www.orcaiberica.org/catalogo>

Publicación: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/mms.70088>